



Digital Payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงิน แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา รูปแบบการชำระเงินของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ Digital Payment อย่างชัดเจน ซึ่งหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มาจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการวางรากฐานกบนการชำระเงินของไทยด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ทั้งการพัฒนาระบบพร้อมเพย์ การพัฒนามาตรฐาน Thai QR Code เพื่อการชำระเงิน รวมถึงการวางเครื่องรับบัตร เพื่อย้ายบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ในระยะต่อไป ยังมีโจทย์ท้าทายที่ ธปท. ต้องดำเนินการต่อ คือ ทำอย่างไรให้ Digital Payment ไม่ได้เป็นเพียงแค่ทางเลือก แต่เป็นวิธีการชำระเงินหลักของภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคธุรกิจ ธปท. จึงได้จัดทำแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยในช่วงปี 2562 - 2564 โดยแผนกลยุทธ์ ฉบับนี้ ให้ความสำคัญกับการสร้าง

ระบบนิเวศ หรือ Ecosystem ที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการแข่งขัน และตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะ e-Commerce และ Social Commerce ที่มีการเติบโตสูง รวมถึงกลุ่มธุรกิจทั้ง SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่ ตลอดจนเร่งขยายการใช้งาน Digital Payment ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยมีกรอบการพัฒนาที่สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 ปี 2562 - 2564



Digital Payment เป็นทางเลือกหลัก ในการชำระเงิน

ภายใต้ระบบการชำระเงินที่มีประสิทธิภาพ
ปลอดภัย ต้นทุนต่ำ ตรงกับความต้องการ
ของผู้ใช้บริการ



ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน ที่เชื่อมโยงกัน (Interoperable Infrastructure)

โครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินสมัยใหม่ต้องเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้สามารถใช้งานร่วมกันหรือเชื่อมโยงกับระบบอื่นได้ ซึ่งจะ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม และสนับสนุนการแข่งขัน ระหว่างผู้ให้บริการ โดยยังคงให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัย โดยมาตรการที่สำคัญในด้านนี้ประกอบด้วย

(1) เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับการบริหารความเสี่ยง ของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ได้แก่ ระบบพร้อมเพย์ ระบบ บาทเน็ต และระบบของผู้ให้บริการชำระเงิน ทั้งที่เป็นสถาบันการเงิน และผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-banks) ให้รองรับปริมาณ และมูลค่าธุรกรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สามารถให้บริการได้อย่าง ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

(2) ผลักดันการใช้มาตรฐานข้อความสากล ISO20022 กับระบบ การชำระเงินที่สำคัญเพื่อรองรับการรับ-ส่งข้อมูลการชำระเงิน ข้อมูล ทางธุรกิจ และการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ

(3) ออกมาตรฐาน Biometrics สำหรับการยืนยันตัวตนใน กระบวนการรู้จักลูกค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Know-Your-Customer: e-KYC) ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมชำระเงินในอนาคต

(4) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเงินสด เพื่อลดต้นทุนของระบบ เศรษฐกิจโดยรวม

ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมและบริการชำระเงิน (Innovation)

เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินเข้ามามีบทบาทต่อ

การดำเนินชีวิตในปัจจุบันและสร้างโอกาสในการพัฒนาบริการ ทางการเงินที่สะดวก ปลอดภัย ต้นทุนต่ำลง ดังนั้น การสร้าง ระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่เอื้อต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้ นวัตกรรมจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ระบบการชำระเงินในอนาคต มีการพัฒนาให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ โดยมาตรการสำคัญ ในด้านนี้ประกอบด้วย

(1) สนับสนุนให้สถาบันการเงินทดสอบนวัตกรรมเฉพาะรายใน Sandbox ของตนเอง (Own Sandbox) เพื่อเปิดโอกาสทางธุรกิจ และตอบโต้ของลูกค้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

(2) ผลักดันโครงการนำร่องร่วมกับภาครัฐและเอกชนเพื่อใช้ กระบวนการทำงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) และ Digital Payment อย่างครบวงจร ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ ของกระบวนการทำงาน

(3) สนับสนุนการพัฒนาบริการชำระเงินโดยใช้เทคโนโลยีที่ หลากหลาย อาทิ Bio-payment, Contactless Payment บริการทางเลือกทดแทนการใช้เงินสด และบริการโอนเงินและชำระเงิน ระหว่างประเทศที่สะดวก ต้นทุนต่ำ

(4) นำกระบวนการออกกฎเกณฑ์ที่ดีหรือ Regulatory Impact Assessment (RIA) มาใช้ในกระบวนการออกและทบทวนหลักเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและลดภาระผู้ให้บริการ

ด้านการส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้บริการชำระเงิน (Inclusion)

การพัฒนา Digital Payment ของไทยจะเกิดประโยชน์สูงสุด หากสามารถตอบโจทย์การใช้งานของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

ข้อมูลสถิติการชำระเงินที่สำคัญ

การใช้ Digital Payment ในภาพรวม*

ปริมาณการใช้

5,868 ล้านรายการ
(ณ 31 ธ.ค. 61)
เพิ่มขึ้น 83%
จากปี 59

จำนวนครั้ง (ต่อคนต่อปี)

89 ครั้ง
(ณ 31 ธ.ค. 61)
เพิ่มขึ้นจาก 49 ครั้ง
ในปี 59

การใช้ Mobile และ Internet Banking

Mobile Payment



ปริมาณการใช้
โตเฉลี่ย 116% ต่อปี
(ปี 59 - ปี 61)
มีจำนวน 47 ล้านบัญชี
(ณ 31 ธ.ค. 61)
เพิ่มขึ้นจาก 21 ล้านบัญชี
ในปี 59

Internet Banking



มีจำนวน 27.8 ล้านบัญชี
(ณ 31 ธ.ค. 61)
เพิ่มขึ้นจาก 14.6 ล้านบัญชี
ในปี 59

*หมายเหตุ : การใช้ Digital Payment ในภาพรวม ประกอบด้วย ธุรกิจออนไลน์และชำระเงินผ่านช่องทาง Internet / Mobile, สาขา, ATM, การโอนเงินให้ลูกค้าผ่านระบบบาทเนต, Bulk Payment, บัตรอิเล็กทรอนิกส์ และ e-Money

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างโอกาสในการเข้าถึงและส่งเสริมการใช้ Digital Payment ที่สะดวกและแพร่หลาย เพื่อทดแทนการใช้เงินสดและเช็ค โดยมาตรการสำคัญประกอบด้วย

(1) ขยายการใช้ Digital Payment ของหน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจที่ติดต่อกับประชาชนจำนวนมาก เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการใช้ Digital Payment

(2) ลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับบริการ Mobile Payment เพื่อช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลง

(3) สื่อสารให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการ Digital Payment และเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่นและเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสม

ด้านการกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยง (Immunity)

การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบการชำระเงินและคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างเสถียรภาพและความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีความซับซ้อนมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมาตรการสำคัญประกอบด้วย

(1) ผลักดันการใช้นิยามมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยสากลเพื่อรับมือภัยไซเบอร์ทั้งระดับองค์กรและระดับประเทศ

(2) สร้างกลไกบริหารจัดการและธรรมาภิบาลที่ดีในกลุ่มผู้ให้บริการชำระเงิน

(3) ยกระดับการคุ้มครองผู้ใช้บริการ

(4) พัฒนาการกำกับตรวจสอบให้เหมาะสมกับลักษณะการให้บริการและระดับความเสี่ยง (Risk-based Supervision)

ด้านการพัฒนาข้อมูลการชำระเงิน (Information)

ข้อมูลเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทยเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งข้อมูลการชำระเงินสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในหลายมิติ ด้วยการบริหารจัดการข้อมูลที่เหมาะสมและการพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยมาตรการสำคัญในด้านนี้ประกอบด้วย

(1) เพิ่มมิติการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่มีความพร้อม ภายใต้การกำกับดูแลการใช้ข้อมูล (Data Governance) และการรักษาความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลของข้อมูล (Data Privacy) ที่เหมาะสมและรัดกุม

(2) เพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลการชำระเงิน เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน สนับสนุนงานด้านนโยบายและการกำกับตรวจสอบ

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 นี้ มุ่งหวังให้ประเทศไทยมี Ecosystem ที่สนับสนุนให้ Digital Payment เป็นทางเลือกหลักในการชำระเงินของทุกภาคส่วน ช่วยอำนวยความสะดวก เพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการทำธุรกรรมของประชาชนและภาครัฐ เป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนการเติบโตของ SMEs e-Commerce และธุรกิจขนาดใหญ่ ช่วยยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ และสร้างความพร้อมในการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทย

